

GOŚCIE

ZAŁOŻENIE TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO

Leopold Świerz

Towarzystwo Tatrzańskie założone 10 maja 1874 r. zajmuje na 80 istniejących Towarzystw alpejskich 20 miejsce co do czasu powstania. Pierwszą myśl zawiązania Towarzystwa podał Feliks Pławicki d. 3 sierpnia 1873 w Zakopanem (w ówczesnym zwierzyncu) wśród uczyty danej na cześć śp. Józefa Szalaya, właściciela Szczawnicy i wskrzesiciela Zakładu tegoż imienia. Na podstawie zasad mającego się zawiązać Towarzystwa, które tegoż dnia omówiono, upoważniono Pławickiego do wypracowania statutu i uzyskania rychłego zatwierdzenia tegoż w namiestnictwie.

Zredagowany wspólnie przez Feliksa Pławickiego i Dra Eugeniusza Janotę statut, podpisany przez hr. Mieczysława Reya, Jadwigę z Zamoyskich ks. Sapieżynę, Marcina Nałęczę Kęszyckiego, Ludwika Eichborna, Władysława Dobrzyńskiego, Józefa Szalaya i Feliksa Pławickiego jako założycieli d. 31 grudnia 1873 zatwierdziło c.k. namiestnictwo rozp. z d. 19 marca 1874 L. 11734. Siedzibą Zarządu "Galicyjskiego Towarzystwa Tatrzańskie" był Nowy Targ. Członkowie założyciele składali jednorazową wkładkę po 100 złr., zwyczajni oprócz wpisowego 3 złr. po 6 złr. rocznie. Celem "galicyjskiego Towarzystwa Tatrzańskie" było umiejętne badanie Karpat, ożywienie szerszego zajęcia się tymi górami, ułatwienie turystom, a szczególnie specjalistom udających się do Tatr w celach naukowych lub artystycznych przystępu do nich, wreszcie ochraniać od zagłady kozic i świstaków w myśl ustawy sejmowej z d. 19 lipca 1869.

W pierwszym roku istnienia Towarzystwa mieli założyciele wybierać z grona swego, zaś w następnych latach wszyscy członkowie z pomiędzy siebie na ogólnym zgromadzeniu prezesa, wiceprezesa i Wydział składający się w pierwszym roku z dwóch członków i jednego zastępcy, nadal zaś z 6 człon-

Informator
Polskiego
Towarzystwa
Tatrzańskie

Numer 8(32)
SIERPIEŃ 1993

Adres Redakcji:

Barbara Morawska-Nowak
ul. Konarskiego 21/5
30-019 KRAKÓW

ków i trzech zastępców. Zwyczajne zgromadzenia walne miały się odbywać zawsze w pierwszą niedzielę miesiąca maja każdego roku w K r a - k o w i e; nadzwyczajne zaś zgromadzenia walne jako też posiedzenia Wydziału odbywać się miały w N o w y m T a r g u, Z a k o p a - n e m lub S z c z a w n i c y. W celu wyboru Wydziału zgromadzili się założyciele w sali muzeum techniczno-przemysłowego w Krakowie d. 10 maja 1874 r. i wybrali pod przewodnictwem hr. Mieczysława Reya ze swego grona prezesem hr. Mieczysława Reya, wiceprezesem Adama Uznańskiego, członkami zaś Józefa Szalaya, Ludwika Eichborna, a zastępcą Feliksa Pławickiego. Sekretarzem mianował Wydział Maksymiliana Nowickiego, a podskarbiem Walerego Rzewuskiego. Po ukonstytuowaniu się "galicyjskiego Towarzystwa Tatrzańskiego", powitał obecny na tem posiedzeniu założycieli Towarzystwa Tatrzańskiego Wincenty Arnese, jako delegat zagranicznych klubów alpejskich, nowo zawiązane Towarzystwo w serdecznych wyrazach, składając zarazem na ręce przewodniczącego różne pisma i listy pełne życzliwości dla młodszej siostrzycy od starszej braci w Turynie, Florencyi, Aości, Neapolu, Varollo, Medyolanie, Agordzie, Frankfurcie n. M., tudzież od Maurycego Dechy'ego w Buda-Peszcze. Ogólną radość sprawił telegram węgierskiego Towarzystwa Karpackiego odebrany podczas zebrania, wyrażający serdeczne pozdrowienie dla Towarzystwa. W imieniu członków Towarzystwa podziękował nowo wybrany Prezes Towarzystwa Wincentemu Arnesemu za okazaną życzliwość i trudy podjęte dla Towarzystwa, a zgromadzeni założyciele powstaniem z miejsca przyłączyli się do wymownych słów przewodniczącego, uchwalając nadto wszystkim klubom alpejskim, które objawiły swą życzliwość dla nowo powstałego Towarzystwa, serdeczne wyrazić podziękowanie.

Na temże samem posiedzeniu postanowiono na wniosek Dra Lutostańskiego stosownie do objawionych życzeń wielu członków zmienić dotychczasowy statut i wybrano w tym celu komisję złożoną z Dra Bolesława Lutostańskiego, Dra Władysława Markiewicza i Dra Maksymiliana Nowickiego, której poruczono zredagowanie potrzebnych zmian według wskazówek równocześnie podanych.

Na posiedzeniach Wydziału odbytych w Krakowie d. 11 i 12 maja uchwalono budowę schroniska przy Morskim Oku, na które ówczesny właściciel Zakopanego Ludwik Eichborn, obiecał dać Towarzystwu Tatrzańskiemu potrzebny budulec. Zgromadzeni członkowie postanowili przesłać szlachetnemu ofiarodawcy piśmienne podziękowanie za ofiarowaną gotowość wspierania Towarzystwa.

Z powodu szczupłych funduszy postanowiono udać się do Wysokiego Wydziału krajowego z prośbą o wspieranie moralne i materialne celów Towarzystwa. Prośba ta nie pozostała bez skutku. Wydział krajowy, którego marszałkiem wówczas był księżę Leon Sapiecha, oceniając doniosłość zawiązanego Towarzystwa i uważając takowe za krajowe, udzielił temuż 500 zlr. zapomogi a nadto jeszcze zażądał kilkudziesięciu egzemplarzy statutów, celem obdzielenia niemi Wydziałów Rad powiatowych i wezwania do użyczenia swej opieki Towarzystwu Tatrzańskiemu. Na wyżej przytoczonych posiedzeniach Wydziału z d. 11 i 12 maja poruszono sprawę założenia muzeum tatrzańskiego w Zakopanem, jako też wiele innych czynności mających się w najbliższym czasie dokonać w Tatrach. Obecny na obu posiedzeniach Feliks Pławicki ze Lwowa zdawał sprawę z dotychczasowych swoich czynności. Zebrani członkowie podziękowali temuż za trudy podjęte w sprawach Towarzystwa i po zrzczeniu się Walerego Rzewuskiego obowiązków podskarbiego, przydzielili urząd ten sekretarzowi Drowi Maksymilianowi Nowickiemu.

Pierwsze zwyczajne walne zgromadzenie "galicyjskiego Towarzystwa

Tatrzańskiego" odbyło się pod przewodnictwem hr Reya w Krakowie w d. 31 maja 1874 zaszczycone obecnością śp. Juliana Bobowskiego, ówczesnego delegata c.k. Namiestnika, śp. Józefa Dietla, prezydenta miasta Krakowa, Dr'a Józefa Majera, prezesa Akademii umiejętności i Dra Stefana Kuczyńskiego, przewodniczącego Komisji fizyograficznej.

Przedłożony na tem posiedzeniu projekt statutu przyjęło Zgromadzenie z niektórymi zmianami i upoważniło Wydział na wniosek śp. Anczyca do rozporządzenia w r. 1874 wszystkimi dochodami na cele Towarzystwa z wyjątkiem jednej trzeciej funduszu złożonego przez założycieli. Uchwalony statut po nieznaczających drobnych zmianach dokonanych przez Wydział, zatwierdziło c.k. Namiestnictwo rozp. 8 października 1874 L. 48161. Najważniejszą i najdonioślejszą zmianą w dawnym statucie był dodatek do celów Towarzystwa "w s p i e r a n i e p r z e m y s ł u g ó r s k i e g o w s z e l k i e g o r o d z a j u". Na tej podstawie bowiem założyło niebawem Towarzystwo szkołę snycerską w Zakopanem. Postanowienie nadto nowego statutu, według którego Towarzystwo może ustanawiać oddziały w różnych miejscowościach naszego kraju stosownie do uznanej potrzeby, nadało temuż cechę k r a j o w e g o Towarzystwa Tatrzańskiego, które się nie miało wyłącznie zajmować Tatrami. Statut ten przeniósł ponadto siedzibę z Nowego Targu do Krakowa. W Nowym Targu zresztą nie odbyło się ani jedno posiedzenie Wydziału, ani jedno Zgromadzenie walne, jakkolwiek do d. 7 kwietnia 1880 r. ówczesny statut na to zezwalał.

(Przepisano z Pamiętnika TT t.X, 1885 z zachowaniem ówczesnej pisowni, nie zmieniając, dla pokazania początków działalności Towarzystwa).

OBCHODZIMY 120-LECIE ZAŁOŻENIA TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO.

Msza św. pod Turbaczem.

27 czerwca 1993 r. o godz. 11 odbyła się w kaplicy pod Turbaczem Msza św. z okazji 120 rocznicy powstania PTT. Zorganizowali ją członkowie Oddziału Podhalańskiego. Niestety do ostatniej chwili pogoda nie była zbyt łaskawa. Pewnie z tego powodu nie było uczestników z innych oddziałów mimo wcześniejszego zaproszenia i była tylko garstka uczestników z Oddziału Podhalańskiego.

W ostatniej chwili przestało padać, a nawet wyrzało słońce. Atmosfera w kaplicy (podobno położonej najwyżej w Polsce) była w pełni turystyczno-braterska. Zasluga to księdza Kazimierza Krakowczyka i pogody (dotarli tylko najwytrwalsi). Były uściski dłoni, krąg wszystkich uczestników, była chwila wspomnień o PTT dawniejszym i dzisiejszym, było spotkanie z księdzem.

Po uroczystości wszyscy zeszli czarnym szlakiem do Łopusznej.

Adam Wnęk

Ogólnopolska Wyprawa w Karpaty Wschodnie z okazji 120-lecia PTT.

Wyprawa wyruszyła z Przemyśla 14 sierpnia 1993 r. o godz. 10.00 wynajętym autokarem, który miał zawieźć uczestników aż do Jaremca (a może i dalej). W wyprawie bierze udział ok. 40 osób, w tym grupa studentów Uniwersytetu Łódzkiego, która prowadzić będzie badania

socjologiczno-etnograficzne i ekipa filmowa. Wyprawą zostało zainteresowane Ministerstwo Spraw Zagranicznych i władze Euroregionu Karpaty. Obie instytucje udzieliły wyprawie wsparcia.

Relacje w kolejnym "Co słychać?"

Odnowienie tablicy Kantaka w dol. Kościeliskiej.

Punktem kulminacyjnym organizowanych przez Oddział Poznański PTT obchodów 120-lecia PTT w Zakopanem w dniach 2-3 października 1993 r. będzie odsłonięcie odnowionej przez Oddział tablicy Kazimierza Kantaka w dol. Kościeliskiej.

Wkrótce Oddział roześle do wszystkich zaproszenia ze szczegółowym programem obchodów.

Na Hali Gąsienicowej 9 października 1993 roku.

Koło Przewodników Tatrzańskich z Zakopanego wystąpiło z inicjatywą wspólnego z PTT umieszczenia tablicy pamiątkowej na budynku pierwszego schroniska Towarzystwa Tatrzańskiego na Hali Gąsienicowej.

W związku z tym Prezydium ZG postanowiło przenieść planowane w Morskim Oku posiedzenie Zarządu Głównego PTT na Halę Gąsienicową i połączyć je ze wspólnym z przewodnikami obchodzeniem rocznicy.

Zapraszamy wszystkich członków i wszystkie oddziały na Halę Gąsienicową dnia 9 października br. gdzie po mszy św. o godz. 18.00 odbędzie się odsłonięcie tablicy. W dalszym programie referat okolicznościowy i wieczór piosenki górskiej.

Posiedzenie Zarządu Głównego odbędzie się 8 października br. w Murowańcu, zarezerwowaliśmy 40 miejsc w pokojach zbiorowych.

Zgłoszenia do 15 września br. na adres Sekretarza Towarzystwa (patrz na stronie tytułowej "Co słychać?").

Ogólnopolska Konferencja Naukowa

Oddział Akademicki PTT w Katowicach organizuje w Bieszczadach w dniach 13-15 maja 1994 r. (a więc prawie ściśle w rocznicę rozpoczęcia legalnej działalności TT) Ogólnopolską Konferencję Naukową na temat:

POLSKA TURYSTYKA GÓRSKA - TRADYCJE, WSPÓŁCZESNOŚĆ I PERSPEKTYWY i zaprasza wszystkich do czynnego i biernego w niej udziału.

Informacje i zgłoszenia: Sekretariat Konferencji - Akademia Wychowania Fizycznego, Katedra Humanistycznych Podstaw Kultury Fizycznej, ul. Mikołowska 72, 40-065 Katowice, tel. 510-225 dr. Janusz Ślusarczyk do 15 listopada 1993 r.

W dalszym ciągu będziemy informowali o innych inicjatywach Oddziałów.

GÓRY BEZ RATOWNIKÓW GOPR.

Kol. Krzysztof Kabat poinformował nas o niekorzystnej dla grup GOPR próbie zreformowania ratownictwa górskiego, w tym zniesienie centralnego finansowania. Każda grupa terenowa miałaby przejść pod bezpośredni zarząd i finansowanie przez administrację wojewódzką.

Grozi to niedofinansowaniem i dalszym podupadaniem i tak niezbyt silnego ratownictwa, zwłaszcza Grupy Beskidzkiej i Gorczańskiej.

Wspierajmy wysiłki naczelnictw grup na rzecz ich przetrwania!